

**TURLI SOHA VAKILLARIGA IT-TEXNOLOGIYA SOHASINI
O'RGATISHDA QO'SHIMCHA MASHG'ULOTLARNI TASHKIL QILISH**

TMTI "Avtomatlashtirish va boshqarish" kafedrasida o'qituvchisi:

Mengatova Xurshida Toshmuxamatovna xurshidamengatova@gmail.com

+99890519 00 72

Termiz muhandislik-texnologiya instituti talabasi:

G'ayratova Dilyora Sherali qizi dinoragayratova49@gmail.com ,

+998(88)1514303

Tayanch so'zlar: kompyuter texnikasi, dasturiy ta'minot, elektronika, telekommunikatsiya uskunalari, yarim o'tkazgichlar, electron pochta, matematik amallar, messenjerlar, chatlar

Anotatsiya: Turli soha vakillariga IT-texnologiya sohasini o'rgatishda qo'shimcha mashg'ulotlarni tashkil qilish dasturini tuzishni o'rganish jarayonlari ko'rsatib o'tilgan.

IT-ingliz tilidan olingan bo'lib, "Information Technology" so'zining qisqartmasi hisoblanadi. Information Technonlogy bu- axborotni hosil qilish, uni yig'ish, tarqatish, saqlash, qayta ishlash, himoyalash kabi vazifalarni bajaruvchi hisoblash texnikasidir. Hozirgi kunda hisoblash texnikasi vazifasini kompyuterlar bajaradi, shuning uchun IT so'zi ishlatilganda asosan kompyuter texnologiyasi tushuniladi.

Axborot texnologiyalari atamasi odatda, kompyuterlar va kompyuter tarmoqlarining sinonimi sifatida ishlatiladi, lekin u [televizor](#) va [telefon](#) kabi boshqa axborot tarqatish texnologiyalarini ham qamrab oladi. Iqtisodiyot doirasidagi bir qancha mahsulot yoki xizmatlar axborot texnologiyalari, jumladan, [kompyuter](#) texnikasi, [dasturiy ta'minot](#), [elektronika](#), [yarimo'tkazgichlar](#), [internet](#), [telekommunikatsiya uskunalari](#) va [elektron tijorat](#) bilan bog'liq.

Amaldagi saqlash va qayta ishlash texnologiyalariga asoslanib, IT rivojlanishining to'rtta fazasini ajratish mumkin: mexanikgacha (miloddan avvalgi 3000-yildan miloddan avvalgi 1450-yilgacha), mexanik (milodiy 1450-yildan milodiy 1840-yilgacha), elektromexanik (milodiy 1840-yildan milodiy 1940-yilgacha) va elektron (1940-yildan hozirgi kungacha).

YUNESKO tomonidan qabul qilingan ta'rifga ko'ra, IT axborotni qayta ishlash va saqlash bilan shug'ullanuvchi kishilar mehnatini samarali tashkil etish usullarini o'rganuvchi o'zaro bog'liq bo'lgan ilmiy, texnologik va muhandislik fanlari majmuasidir; kompyuter texnologiyalari va odamlar va ishlab chiqarish uskunalarni tashkil etish va o'zaro ta'sir qilish usullari, ularning amaliy qo'llanilishi, shuningdek, bularning barchasi bilan bog'liq ijtimoiy, iqtisodiy va

madaniy muammolar. AT ning o'zi murakkab tayyorgarlikni, yuqori boshlang'ich xarajatlarni va yuqori texnologiyali texnologiyani talab qiladi. Ularni amalga oshirish matematik dasturiy ta'minotni yaratish, modellashtirish va oraliq ma'lumotlar va echimlar uchun axborot omborlarini shakllantirishdan boshlanishi kerak.

Garchi odamlar eng qadimgi yozuv tizimlari yaratilgandan beri ma'lumotni saqlash, olish va muloqot qilish bilan shug'ullangan bo'lsalarda, axborot texnologiyalari atamasi birinchi marta 1958-yilda garvard Business Review jurnalida chopetilgan maqolalarda paydo bo'gan; mualliflar Garold J.Leavitt va Tomas L.Uisler "yangi texnologiyaning hali bitta aniq nomi yo'q. Biz uni axborot texnologiyalari (IT) deb ataymiz", deb sharhladilar. Ular uchta toifadan iborat:

-ishlov berish texnikasi;

-qaror qabul qilishda static va matematik usullarni qo'llash;

-kompyuter dasturlari orqali yuqori darajadagi fikrlashni simulyatsiya qilish.

IT,xo'sh hayotda bu so'z bilan nimalarni bog'lashimiz mumkin?

-Muloqot paytida (ijtimoiy tarmoqlar, messenjerlar, electron pochta, chat,...);

-axborot olish chog'ida (xabarlar, ob-havo ma'lumotlari,...);

-axborotni qayta ishlashda (matematik amallarni bajaruvchi dasturlar, garafiklar,videolar, yozuv,...);

-o'qish jarayonlarida (electron kitoblar, qo'llanmalar,...)

-dam olishda (kinolar, musiqalar, o'yinlar,...);

Demak, biz hayotimiz davomida qanday ish qilishimizdan qat'iy nazar, hatto dam olayotganimizda ham IT xizmatidan foydalanar ekanmiz.

Ish jarayonimiz kompyuter texnologiyalari bilan bog'liqligi uchun, har bir korxonalarda alohida IT bo'limlari mavjud, hattoki umuman kompyuterga aloqasi bo'lmagan korxonalarda ham. Qo'limizda turgan oddiy mobil telefonimiz ham IT qurilma hisoblanadi, chunki biz ushbu qurilmada qandaydir ma'lumotni saqlaymiz. Bundan ko'rinadiki hozirgi kunda IT sohasiga qiziqish va talab kata hissa qo'shadi.

IT texnologiyalari aholining turli soha vakillari uchun juda qulayliklar yaratib beradi. Masalan ishlab chiqarish korxonalari uchun oladigan bo'lsak hisob-kitob ishlarini , umumiy qilib aytganda boshqaruv tizimlarini hozirgi kunda IT sohasisiz tassavvur qilib bo'lmaydi. bu korxonalar rivoji uchun ham katta hissa qo'shadi.

Bugungi kunga ta'lim mazmunini modernizatsiyalash, ta'lim sifatini oshirish, ta'lim innovatsion texnologiyalarni keng joriy etishga yo'naltirilgan ko'plab innovatsiyalar yaratilmoqda va amaliyotda joriy etilmoqda. IT sohasi ta'limda ham ko'p qulayliklar yaratib beradi. O'quvchilarni darsga qiziqtirish

uchun har xil slaydlar ko'rgazmalardan foydalanish ham IT tarmoqlaridan biri hisoblanadi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 17-fevraldagi "Sun'iy intellekt texnologiyalarini jadal joriy etish uchun shart-sharoitlar yaratish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-4996-son qaroriga muvofiq, shuningdek, sun'iy intellekt texnologiyalari asosida innovatsion biznes-modellar, mahsulotlar va xizmat ko'satish usullari rivojlanish uchun qulay va maqbul ekotizm yaratish, ularni belgilab berilgan ustuvor tarmoqlar va sohalarda tezkorlik bilan joriy etish va amaliyotga tadbiriq etish maqsadida ushbu loyihani tuzdim.

Foydalanilgan adabiyotlar:

Kadirov M.M. Texnik tizimlarda axborot texnologiyalari. Darslik, 2-qism. - T.:Ozbekiston faylasuflari milliy jamiyati, 2019. -306 b. Dadabayeva R.A., Nasridinova Sh.T., Shoaxmedova N.X., Ibragimova L.T., Ermatov Sh.T. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari va tizimlari. O'quv qo'llanma. -T.:Sano-standart, 2017, - 552 b. Kenjabayev A.T., Ikromov M.M., Allanazarov [A.Sh.](#) Axborot-kommunikatsiya texnologiyalariyu. O'quv qo'llanma. - T.: O'zbekiston faylasuflari milliy jamiyati, 2017. - 408 b.